

MADDE 65

DR. ÖĞR. ÜYESİ SEDA
ERGÜNEŞ EMRAĞ

YOL GİDERİ, GÜNDELİK VE REFAKATÇİ GİDERLERİ

MADDE 65- Hekimin veya dış hekiminin muayene veya tedavi sonrası tıbben göreceği lüzum üzerine genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetinden yararlanmaları için muayene ve tedavi edildikleri yerleşim yeri dışına yapılan sevkinde, ayakta tedavilerde kendisinin ve bir kişi ile sınırlı olmak üzere refakatçisinin gidiş ve dönüş yol gideri ve gündelikleri; yatarak tedavilerde ise gidiş ve dönüş tarihleri için gündelikleri ile yol gideri Kurumca karşılanır. (Ek cümle: 2/1/2017-KHK-681/77 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7073/76 md.) Bu hüküm, 60 ıncı maddenin onikinci, onüçüncü ve ondördüncü fıkralarında sayılan kişiler için uygulanmaz. (Ek cümle: 17/1/2012-6270/8 md.) Kurum gerekli gördüğü hallerde bu fıkra gereğince kişilerin ulaşım hizmetlerini, hizmet satın alma ve kiralama gibi usullerle temin etmeye yetkilidir.

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yatarak tedavileri sırasında, hekimin veya dış hekiminin tıbben göreceği lüzum üzerine yanında kalan refakatçinin yatak ve yemek giderleri bir kişi ile sınırlı olmak üzere Kurumca karşılanır.

Yurt içinde veya yurt dışına yapılan sevkler nedeniyle ödenecek gündelik, yol, yatak ve yemek giderlerinin tutarı 72. maddede belirtilen Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenir.

Sürekli iş göremezlik veya malûllük durumlarının tespiti, kontrolü veya periyodik sağlık muayenesi amacıyla yapılan sağlık hizmeti giderleri ile yol ve gündelik giderleri de bu maddede hükümlerine göre ödenir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İLGİLİ MEVZUAT: Sağlık Uygulama Tebliği, Genel Sağlık Sigortası Tescil, Prim ve Müstahaklık İşlemleri Yönetmeliği

KAYNAKÇA

Aydın, U., (2017), "Sosyal Sigortaların Genel Hükümleri ve Türleri", *Yargıtay'ın İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 2015*, İstanbul, s. 557- 868.

Sözer, A. N., (2024), *Türk Sosyal Sigortalar Hukuku*, Beta Yayınevi, İstanbul.

Tuncay, A. C.; Ekmekçi, Ö.; Gülver, E., (2023), *Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri*, Beta Yayınevi, İstanbul.

ANLATIM PLANI

GİRİŞ

I. Ulaşım Giderleri

II. Gündelik Giderler

III. Refakatçi Giderleri

SONUÇ

GİRİŞ

Sosyal Güvenlik Kurumu genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetinden yararlanmaları için sağlık yardımlarının yanında bir takım nakdi yardımlar da yapmaktadır. Bu nakdi yardımlar kanununun 65. maddesinde düzenlenmiş olup bunlar ulaşım giderleri, gündelik giderler ve refakatçi giderleridir. Biz bu bölümde sırası ile bu nakdi yardımları inceleyeceğiz. Belirtmek gerekir ki bu giderler kısa ve uzun vadeli sigorta kolları prim gelirinden karşılanır (5510 s. K. m. 79/1).

I. Ulaşım Giderleri

Ulaşım giderleri iki türlü ortaya çıkabilir. İlk olarak sigortalı evinde veya başka bir yerde rahatsızlandığında bir özel araçla sağlık hizmeti sunucusuna

ulaştırılabilir. İkinci olarak ise bir sağlık hizmeti sunucudan diğerine sevk edilmiş olabilir⁴⁶.

İlk olasılıkta, konu ile ilgili mevzuatta düzenleme bulunmamaktadır. Ancak hak sahipleri ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tedavi giderleri Sağlık Bakanlığı ile SGK arasında imzalanan Götürü Bedel Üzerinden Sağlık Hizmeti Alımı Sözleşmesi hükümlerine göre yürütülmekte ve ödemeler global olarak yapılmaktadır. Global bütçe ödeme kalemleri içerisinde 112 Acil Sağlık Hizmetleri kapsamında sunulan ambulans hizmetleri de yer almaktadır. Bunun dışında hak sahipleri için yol giderleri Sağlık Uygulama Tebliği'nin 2.5.3.C- Yurt dışı yol, gündelik ve refakatçi giderleri başlıklı maddesi kapsamında kişilere ödenmektedir. Bu nedenle Hasta Nakil ve Acil Yardım Ambulansı Hizmetlerinin herhangi bir şekilde SGK'ya fatura edilmesi mümkün bulunmamaktadır⁴⁷.

İkinci olarak ise sigortalı veya bakmakla yükümlü olduğu kişi bir sağlık hizmeti sunucusundan diğerine sevk edilmiş olabilir. Kişiler sevk nedeniyle ortaya çıkan yol masraflarını Kurum'dan talep edebilirler. Sağlık Uygulama Tebliği'nde gidilen yer, hastalığın özelliği ve araçlara göre ayrı kurallara tabii tutulmakla beraber genel olarak yol masraflarının talep edilebilmesi için aranan şartları şu şekilde sıralayabiliriz: Hastanın sözleşmeli bir sağlık hizmeti sunucusuna başvurusu, hastanın yerleşim yeri⁴⁸ dışında bir sağlık hizmeti sunucusuna sevk edilmesi, sevk zorunlu bir tıbbi nedene dayanması, sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucu tarafından yapılan sevklerin acil durum nedeniyle yapılması ve bu durumun Kurum tarafından kabul edilmesi, hastanın sevk işlemi sonrası o gün dahil beş iş günü içinde sevk edilen sağlık hizmeti sunucusuna başvurması. Belirtmek gerekir ki yerleşim yeri içindeki sevkler için yol giderleri ödenmeyeceği⁴⁹ gibi sevk yapılmadan yerleşim yeri dışındaki sağlık hizmeti sunucusundan hizmet alınması durumunda da yol giderleri ödenmeyecektir (SUT 2.6.9 (1), 2.6.9 (2)).

Belirtmek gerekir ki taşıma mutat veya mutat dışı araçlarla yapılabilir. Yerleşim yeri dışındaki sağlık hizmeti sunucusuna yapılan sevkler istinaden mutat taşıt giderleri; var ise fatura/bilet tutarını aşmamak üzere, SUT ekinde yer alan KDV dahil ücretler üzerinden ödenir (SUT 2.6.1.B-2)⁵⁰. Sevk formunda sevk vasıtası belirtilmemiş ise mutat taşıt ücreti ödenir. Ayrıca mutat taşıtla yapılan nakillerde bilet/fatura ibrazı zorunluluğu bulunmamaktadır.

⁴⁶ Sözer, 2024: s. 330.

⁴⁷ <https://khgmfinansalanalizdb.saglik.gov.tr/TR-40482/hatali-faturalandirma-konulu-yazilar.html#:~:text=Bu%20nedenle%20Hasta%20Nakil%20ve,ya%20fatura%20edilmesi%20mümkün%20bulunmamaktadır.>

⁴⁸ Davalının Kurum'a bildirdiği adres ile fiilen oturduğu adresin aynı olup olmadığının araştırılması gerektiğine ve bu araştırmanın nasıl yapılacağına ilişkin Yargıtay kararı için bkz. Yarg. 10. HD., E. 2022/3157, K. 2022/5775, T. 18.04.2022.

⁴⁹ Yarg. 10. HD., E. 2007/8438, K. 2008/12641, T. 14.10.2008.

⁵⁰ Yarg. 10. HD., E. 2007/8446, K. 2008/12642, T. 14.10.2008.

Ancak ücretsiz seyahat hakkı bulunan kişilerin bilet/fatura ibraz etmeleri gerekmektedir. Ücretsiz seyahat etmenin mümkün olmadığı yerleşim yerleri/mesafeleri için ise bilet/fatura ibrazı zorunluluğu bulunmamaktadır (SUT 2.6.1.B-1).

Mutat dışı araçların ne olduğu SUT m. 2.6.1.B-3' de örneklemek suretiyle sayılmıştır. Düzenlemeye göre ambulans, ticari taksi, tarifeli uçak vs. mutata dışı araçtır⁵¹. Sevk eden sağlık hizmeti sunucusunca, tedaviye gidiş ve dönüş için hastalığın ne olduğu, mutata taşıt aracı ile seyahat edememe gerekçeleri ve taşıt tipinin belirtildiği sağlık kurulu raporu düzenlenmesi ve bunun Kurumca kabul edilmesi şartı ile yol gideri ödenir⁵². Ayrıca acil hal nedeniyle sağlık kurulu raporu düzenlenmeksizin sevk edilen kişinin mutata taşıt dışı araç ile nakline ilişkin yol gideri, acil hal nedeniyle naklin gerektiğinin tıbbi gerekçeleriyle birlikte, sevk eden sağlık hizmeti sunucusunun ilgili hekimi tarafından imzalanmış belge ile belgelenmesi ve bu hallerin Kurumca kabul edilmesi durumunda ödenecektir. Belirtmek gerekir ki mutata taşıt dışı araçla yapılan sevklerde bilet/fatura ibrazı zorunludur aksi halde ödeme mutata taşıt bedeli üzerinden yapılacaktır (SUT 2.6.1.B-4). Ayrıca kişilerin özel araçları ile sağlık hizmeti sunucusuna gidiş/dönüşlerinde mutata taşıt ücreti ödenir⁵³.

Kurum gerekli gördüğü hallerde bu fıkra gereğince kişilerin ulaşım hizmetlerini, hizmet satın alma ve kiralama gibi usullerle temin etmeye yetkili kılınmıştır (m. 65/1).

Son olarak sürekli iş göremezlik veya malullük durumlarının tespiti, kontrolü veya periyodik sağlık muayenesi amacıyla yapılan sağlık hizmeti giderleri ile yol ve gündelik giderleri de 65. madde hükümlerine göre ödenecektir.

II. Gündelik Giderler

Sigortalının, bakmakla yükümlü olduğu kişinin ve refakatçinin sağlık giderleri dışında yaptıkları masraflar için kanundaki koşulların oluşması durumunda gündelik ödeneceği 65. maddede düzenlenmiştir. Belirtmek gerekir ki yerleşim yeri içindeki nakillerde, yerleşim yeri dışında da olsa sevksiz sağlık hizmeti alındığında ayrıca sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucusu tarafından yapılan sevklerde gündelik ödenmeyecektir (SUT 2.6.9). Acil hallerde ise sözleşmeli sağlık hizmeti sunucusu tarafından sevk yapılması aranmamaktadır (SUT 2.6.9).

⁵¹ Mutata dışı araçla sevkte yol giderlerinin ödenmesine ilişkin Yargıtay kararına bkz. HGK, 18.03.2021, E. 2016/1881, K. 2021/311.

⁵² Organ doku nakli dışında hava ambulansı yol ücretinin ödenmeyeceğine ilişkin karar için bkz. Yarg. 10. HD., E. 2014/13636, K. 2015/206, T. 13.01.2015, kararın incelemesi için bkz. Aydın, 2017: s. 828- 831. Kararın eleştirisi için bkz. Tuncay ve diğ., 2023: s. 604.

⁵³ Yarg. 10. HD., 19.04.2010, E. 2008/19983, K. 2010/5624.

III. Refakatçi Giderleri

Sigortalı ve bakmakla yükümlü olunan kişi tedavileri süresince refakatçiye ihtiyaç duyabilirler. Kurum, hasta başka bir yerleşim yerine sevk edildiğinde, sevk belgesinde refakatin tıbben gerekli olduğu açıklandığında bir kişi ile sınırlı olarak refakatçinin yol ve yemek giderlerini ödemektedir⁵⁴. Belirtmek gerekir ki 18 yaşından küçük çocuklar için refakatin gerekliliğinin açıklanması şartı aranmaz. Ayrıca refakatçi giderlerinin karşılanması için müracaat edilen sağlık hizmet sunucusu tarafından refakatçi eşliğinde kalındığı belirtilmelidir. SUT 2.6.3.(3)'e göre, hastanın yoğun bakım ünitesindeki yatarak tedavi süresi ile sınırlı olmak üzere sağlık hizmeti sunucusunda kalınmayan her gün için refakatçisine gündelik ödenecektir. Son olarak belirtmek gerekir ki er, erbaş, yedek subay öğrenci ve adayları, askeri öğrenci adayları, Jandarma ve Sahil Güvenlik akademisi öğrenci adayları ile ülkemizde eğitim gören yabancı askeri personel yol, gündelik ve refakatçi giderleri uygulamasından yararlanamazlar (5510 s. K. m. 65/1).

SONUÇ

Genel sağlık sigortalısının veya bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden faydalanabilmeleri için yaptıkları bazı masraf kalemleri mevcuttur. Kanun bu ihtiyacı dikkate alarak bu kişilere tamamlayıcı nitelikte bir takım nakdi yardımlar yapılacağını düzenlemiştir. Ancak bu yardımlardan yararlanmak da mutlak değildir. Zira kanun koyucu yerleşim yeri içindeki sevklerde veya sevsiz olarak yerleşim yeri dışında sağlık hizmeti alınmış olması durumunda yol giderlerinin karşılanmayacağını düzenlemiştir. Benzer sınırlama gündelik giderleri için de mevcuttur. Sonuç olarak Kurum'un genel sağlık sigortası veya bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmeti almak için yapmış olduğu tüm ek harcamaları karşıladığı söylenemeyecektir.

⁵⁴ Bakıcı giderinin talep edildiği bir olayda Yargıtay 5510 sayılı Kanun'da bakıcı giderinin ödeneceğine dair düzenleme olmaması nedeniyle davayı esastan reddetmiştir. Bkz. Yarg. 10. HD., E. 2014/6914, K. 2015/7986, T. 28.04.2015. Kararın incelemesi için bkz. Aydın, 2017: s. 839- 841. Bakıcı giderlerinin ilgiye ödenmesinin mümkün olmayacağı yönünde görüş için bkz. Sözer, 2024: s. 333.